

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 2502
Warszawa, 30 kwietnia 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie upamiętnienia ofiar zamachu majowego w 100. rocznicę tego wydarzenia.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Michała Wawera.

(-) Konrad Berkowicz; (-) Karina Anna Bosak; (-) Krzysztof Bosak; (-) Bronisław Foltyn; (-) Marek Jakubiak; (-) Krzysztof Mulawa; (-) Bartłomiej Pejo; (-) Grzegorz Płaczek; (-) Michał Połuboczek; (-) Krzysztof Szymański; (-) Krzysztof Tuduj; (-) Witold Tumanowicz; (-) Michał Wawer; (-) Przemysław Wipler; (-) Andrzej Tomasz Zapałowski.

UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia

w sprawie upamiętnienia ofiar zamachu majowego w 100. rocznicę tego wydarzenia

12 maja 1926 roku Józef Piłsudski na czele wiernych sobie oddziałów rozpoczął zbrojny zamach stanu, którego celem było obalenie uformowanego zaledwie dwa dni wcześniej nowego rządu Wincentego Witosa współtworzonego przez koalicję narodowych demokratów, ludowców, konserwatystów i chadeków. W wyniku trwających do 15 maja bratobójczych walk na ulicach Warszawy zginęło 379 osób, a 921 odniosło rany. Rząd ratując kraj przed wojną domową, podał się do dymisji.

Przewrót dokonany przez Józefa Piłsudskiego był bezprecedensowym w polskiej historii przykładem pogardy wobec legalnej, konstytucyjnej, praworządnej i wybranej przez Naród Polski władzy. Był aktem zdrady wobec ideałów państwa, który mógł przerodzić się w wojnę domową prowadzącą do kolapsu państwowości polskiej i w konsekwencji cesji terytorialnych lub utraty niepodległości na rzecz któregoś z sąsiadów.

Wojskowy zamach stanu otworzył drogę dla budowy w Polsce autorytarnej dyktatury skupionej wokół osoby Józefa Piłsudskiego i jego otoczenia najwierniejszych mu podwładnych. W Polsce pomajowej pogwałcono wszelkie zasady praworządności i legislacji, deprecjonowano rolę parlamentu i umocowanych konstytucyjnie organów. Przeprowadzono czystkę w Wojsku Polskim wobec oficerów wiernych legalnym władzom.

Opozycja wobec rządów tzw. sanacji – zarówno narodowo-demokratyczna, jak i wywodząca się z kręgów centrum i lewicy – były zwalczane. Wśród wykorzystywanych narzędzi były cenzura prasy, zamykanie redakcji, rozbijanie spotkań struktur i wieców wyborców, nadużywanie aresztów, delegalizacja organizacji opozycyjnych, utrudnianie prowadzenia kampanii wyborczych i fałszowanie wyników wyborów. Stosowano także szykany i przemoc wobec przeciwników politycznych. Dochodziło do licznych pobić i bezprawnych aresztowań, w niektórych przypadkach prowadzących do śmierci ofiar. Szczególnymi przykładami dyktatorskich metod rządzenia były sfalszowane wybory

brzeskie, krwawa pacyfikacja strajku chłopskiego czy utworzenie obozu w Berezie Kartuskiej, w którym więziono i torturowano przedstawicieli opozycji.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w 100. rocznicę zamachu majowego składa hołd ofiarom bratobójczych walk i późniejszych prześladowań, wyraża wdzięczność obrońcom legalnych władz polskich oraz potępia Józefa Piłsudskiego i jego obóz polityczny, który podniósł zbrojną rękę przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej.